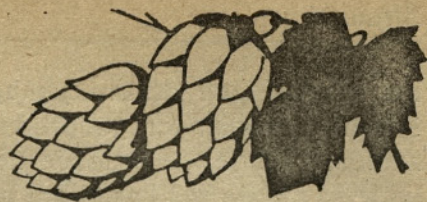

Slovenski hmeljar

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo
Hmeljarske zadruga, z o. j. * List izhaja
redno vsak drugi petek * Naročnina letno
20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna
številkla stane 2 din * Uredništvo in uprava:
Celje, Vodnikova ulica 2. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 20. decembra 1940

Štev. 25

Ob koncu leta

Božič je pred vrati in z njim novo leto! To so navadno najbolj veseli prazniki celega leta za vsakega in tudi za kmeta. Saj v tem času nujnega dela ni, glavni pridelki pa so že vnovčeni tako, da je tudi kak dinar za praznični priboljšek pri hiši. Da, navadno je tako in v glavnem tudi letos ne dosti drugače, le hmeljarjem se obetajo letos tako klavrní božični prazniki, kakor menda že davno niso bili.

Pridelovanje hmelja je drago in marsikateri hmeljar se mora zadolžiti, da zmore vse potrebne stroške, saj navadno potem, ko vnovči hmelj, lahko vse povrne. Prav letos pa so pridelovalni stroški bili še večji, saj so hmeljevke poskočile v ceni kakor vse drugo, pa tudi obiralcem smo radi ali neradi morali nekaj primakniti. Pa nič zato. Vse bi bilo v redu, če bi bili končno tudi hmelj po vsaj kolikor toliko primerni ceni spravili v denar. Toda prav to glavno, namreč vnovčenje našega letošnjega pridelka, se nam doslej ni posrečilo. Niti 15 % pridelka še nismo prodali, ves ostali pa še čaka in prav nobene gotovosti ni, kdaj se bo dal vnovčiti in če se bo ves sploh dal, da ne govorimo o tem, po kakšni ceni in pod kakšnimi pogoji. Tako so nam ne samo žepi popolnoma, ampak tudi shrambe precej prazne. Na upanje ne dobiš nič več, kajti na hmelj danes ne dá nihče nič in kdor ti je prej pomagal, te sedaj opominja, da mu vrneš. Obutve je treba, obleke in živeža, terjajo te na vse strani, pri hiši pa marsikje ni okroglega niti za sol. Klavrnó bomo božičevali letos hmeljarji, tako klavrnó, kakor menda že davno nismo. Dolgo smo upali, da se ga bo vsaj nekaj dalo spraviti še do božiča v denar in da bo o praznikih okroglega pri hiši vsaj za največjo silo. Toda mnogi, zelo mnogi še niso prodali prav nič, božič pa je tu.

Da, božični prazniki! Kako veselo smo božičevali lani, ko smo do praznikov prodali vse in ga je h koncu bilo še premalo. Letos pa izgleda, da se je vse zarotilo proti nam. Res pri nas vojne neposredno še nismo okusili, toda posredno jo okušamo vedno bolj, hmeljarji še prav posebno. Huda je sila in od dne do dne postaja hujša. Saj je hmeljarju izkupiček za hmelj skoraj edini dohodek iz gospodarstva in od česa naj živi, če ta izostane? Toda z glavo skozi zid ne more nihče. Razumljivo pa je, da je v teh okoliščinah obilo najrazličnejšega besedičenja in modrovanja med hmeljarji. Največje gorostasnosti se trosijo okoli, o najbolj nemogočih načinih vnovčenja in izvoza se razpravlja, kakor da se ves svet mora ozirati samo na naš hmelj. Medtem pa se dva svetova bijeta med seboj, ne meneč se niti toliko kakor za lanski sneg za naš hmelj, naše hmeljarstvo in naš življenjski obstoj. Sicer pa je nesmiselno prazno besedičenje, kajti res je samo dvoje: hmeljarji bi radi na vsak način spravili svoj pridelek v denar, vsi, ki se pri nas bavijo s to kupčijo, pa bi ga radi kupili, samo če bi ga mogli prodati tudi dalje. Toda, če nima kupca, ne more hmeljar prodati, prav tako pa tudi ne kupiti in prodati naprej naš domači izvoznik, pa naj bo to potem že trgovec ali pa zadruga. In prav tu je glavna zapreka. Inozemski uvozniki, ki so prejšnja leta pokupili večino našega hmelja, so letos neverjetno zapeti in kar nočejo ugrizniti v to, letos res precej tvegano kupčijo. Vkljub temu pa je nekajkrat že izgledalo, da bomo pričeli s prekomorskim izvozom, pa se je vedno zopeč izjalovilo. Seveda so mnogi hmeljarji kaj enostavnega mne-

Vesele božične praznike in bolj
srečno Novo leto želita

uredništvo in uprava

nja, da naj pač država pokupi hmelj ter potem špekulira z njim ter ga prodaja in izvaža ali pa zmeče v morje, če drugače ne gre. Za nas hmeljarje bi to bila res kar dobra rešitev. Toda država odgovarja, da tega ne more, ker bi s podobno zahtevo prav tako upravičeno prišli takoj tudi vsi drugi, ki svojih pridelkov ali izdelkov ne morejo vnovčiti, pa naj bodo to potem že kmetijski pridelki ali pa industrijski izdelki. In če je nekaj nemogoče, se tudi prisiliti ne dá. Pa se nekateri zaletavajo v vse kupce vprek, češ da se premalo brigajo, da bi spravili kupčijo v tek. Drugi, ki jim je zlasti zadruga trn v peti, pa udrihajo najbolj po tej, češ da bi prav zadruga morala kupovati sedaj, ko ne gre. Pa je prazno besedičenje eno in drugo. Vsak, ki se bavi s tem, pa naj bo zadruga ali trgovec, bi rad, pa še kako rad kupoval, samo če bi mogel prodati tudi dalje in izvoziti. Sam pa hmelja nihče ne rabi in ga tudi kupiti nima za kaj. Zato pa tako prazno besedičenje mnogo več škoduje kakor pa koristi in k vnovčenju našega hmelja prav gotovo ne bo primomoglo.

Kakor že ponovno, moramo tudi danes zopet poudariti, da vse upanje na vnovčenje našega hmelja nikakor še ni izgubljeno. Vsi merodajni činitelji se slej ko prej krčevito trudijo, da na ta ali oni način vkljub vsem težavam, oviram in zaprekam končno le omogočijo vnovčenje in izvoz našega hmelja. Res hudo je, da se to doslej še ni posrečilo, pa Bog daj, da bi se vsaj poslej! Saj je že vseeno, če vozimo hmelj na vozovih ali sankah, samo da ga spravimo v svet. In ni izključeno, da se bo nebo prav za božič vsaj nekoliko razvedrilo in bo postala kupčija živahnejša, kakor je bila doslej. Živahna hmeljska kupčija, da, to je tisto, kar si želimo hmeljarji letos za božič in če se nam ta želja izpolni, bomo pač lahko veseleje zadihali in vse lepši bodo za nas prazniki.

Nedоследnosti v prirodi

(Konec.)

In še enega škodljivca poznamo, ki nam je povzročil obilo škode predlani in deloma tudi še lani, letos pa ga sploh skoraj ni bilo opaziti več, čeprav smo bili proti njemu brez moči in ga nismo mogli prav nič zatirati. To je namreč gosenica prosene vešče, ki se zaje v trto hmelja in izjeda tam stržen. Kakor že ime pove, se pojavlja ta škodljivec v prvi vrsti na prosu, napade pa tudi tobak in hmelj. Človek bi mislil, da bo teh gosenic vsako leto več, ker jih zatirati ni mogoče in se lahko vedno bolj zarede. Pa jih letos pri nas skoraj ni

bilo opaziti. Prosa nimamo posejanega nič več kakor navadno in zato ne moremo domnevati, da ga imajo dovolj in jim ni treba napadati še hmelja. Morda pa jih je uničila huda zima? Tudi to se ne zdi verjetno, kajti na Češkem ni bila zima prav nič manj huda in vendar so letos v tamkajšnjih hmeljiščih povzročale gosenice prosene vešče prav občutno škodo. Pa ni to nov škodljivec. Že leta in leta se je vedno pojavil sem ter tja tudi v hmeljiščih, vendar v tako majem obsegu, da ni povzročil vidne škode in se zato ni nihče brigal zanj. Zadnjič in menda tudi prvič so se pojavile gosenice prosene vešče leta 1879 v obilnem obsegu na Češkem in mnoga hmeljišča popolnoma uničile. Poslej pa jih tam skoraj ni bilo več opaziti in domnevali so, da predvsem zaradi tega, ker so bila vsa hmeljišča preurejena na žico in tako gosenice niso imele več pripravnih zavetišč v razpokah hmeljev, kjer bi prezimile. Kakor izgleda, pa ta domneva ne drži, kajti letos se je nenadoma pojavilo zopet na pretek omenjenih gosenic v tamkajšnjih okoliših. Tako torej menda tudi naše hmeljevke niso vedno vsega krive. Res pa je, da češki hmeljarji lani niso smeli sežgati hmeljevine, temveč so jo morali shraniti in oddati za napravo vlaken in kdo ve, če niso prav v tej hmeljevini gosenice udobno in varno prezimile. Sežiganje hmeljevine takoj, ko ovne, je iz varnostnih ozirov proti boleznim in škodljivcem hmelja vsekakor nujno in neobhodno potrebno.

Pa še neki drugi škodljivec je delal letos preglavice češkim hmeljarjem. To so mali belkasti črvički, ki razjedajo vretenca že razvitih kobul, ki se seveda popolnoma ali samo deloma, kakor so pač razjedene, posuše in porjave. Take »ocvirke« poznamo tudi pri nas in jih opazimo nekatero leto več in drugo zopet manj, vendar so nam nekajkrat že precej pokvarili letino. In vendar še danes ni gotovo, kateri škodljivec povzroča omenjene ocvirke ali črvivost kobul, kakor bi menda pravilneje rekli. Nekateri domnevajo, da gre pri tem za ličinke hmeljske mušice, drugi zopet, da so opisani črvički gosenice nekega malega zavijača, pri nas pa smo predlani prišli do mnenja, da utegnejo biti to tudi v razvoju zapoznele gosenice prosene vešče. Točno ugotovljen ta škodljivec do danes vsekakor še ni, ali pa povzročajo črvivost kobul lahko tudi raznovrstni škodljivci. Gotovo pa je, da smo proti njemu brez moči, kajti če se ta mrčes zaje v vretence kobule, mu pač res ne moreš do živga.

Tako imamo torej tudi pri hmelju različne, navidez res popolnoma nerazumljive nedoslednosti v prirodi. Nekateri smo skušali pojasniti, vendar je vprašanje, če naših pojasnil ne bodo ovrgele izkušnje prihodnjih let, ko se bodo pojavile no-

ve nedoslednosti. Vsekakor pa ima tudi priroda svoje zakone, vendar kakor nobeni, tudi ti niso brez izjeme in prav te verjetno često povzročajo navidez nerazumljive nedoslednosti.

Vprašanja in odgovori

Č. I. v Š.: Zakaj bi se hmelj iz naše države ne mogel preko Ogrske in Rusije izvoziti v Ameriko? Naj bi država priskočila hmeljarjem na pomoč in iz svojega krila morebitne carinske in višje prevozne stroške!

Odgovor: Pot preko Rusije je najdaljša, ki si jo moremo misliti, prometne razmere pa take, da si na to pot nihče ne upa; saj bi menda že dozorel novi hmelj, preden bi naš letošnji prispel v Ameriko po tej poti. Dobava hmelja po tako dolgi poti pa ne odgovarja ameriškim uvoznikom, vsaj za enkrat ne, in če ni kupca ter uvoznika, se tudi prodati in izvoziti ne dá.

A. P. v B.: Marsikaj zanimivega in koristnega bremo v tem našem listu, le o tem, če, kdaj in kako bomo prodali, premalo. Kakšni so prav za prav izgledi za vnovčenje našega letošnjega hmelja?

Odgovor: Kolikor se dá, se že tudi napiše! Toda dandanes so taki časi, da se niti ne ve zanesljivo, kaj bo jutri, kaj šele poznejši čas. Izgledi na vnovčenje našega letošnjega hmelja so se žal od obiranja sem stalno slabšali, vendar je za boljše blago še vedno mnogo upanja in verjetnosti, da se bo dalo spraviti v denar, še preden bo treba iti zopet v hmeljišče.

I. S. v. C.: Nekje sem bral, da je dobro sredstvo zoper uši na kulturnih rastlinah tudi mušji les. Kaj pa je to, mušji les?

Odgovor: Mušji ali tudi grenki les je že zastarelo sredstvo zoper škodljivce kulturnih rastlin in se dandanes skoraj ne uporablja več, ker so nam na razpolago že mnogo učinkovitejša sredstva. Sicer pa je to sredstvo pod imenom mušji les malo poznano, pač pa se je pod imenom kvasija les (*quassia amara*) pred leti dobil povsod, kjer prodajajo sredstva za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev, ponekod pa se tudi dandanes še dobi.

Razno

V Ameriki so letos več hmelja pripustili na trg kakor pa lansko leto, in sicer 167.832 stotov, to je za 25.400 stotov več kakor lani in to je menda praktično vse, kar se je pridelalo; po dosedanjih cenitvah bi ta količina hmelja v glavnem zadostovala za domačo porabo in bi primanjkovalo le še kakih 10.000 stotov. V Ameriki namreč nimajo stabilizirane samo površine hmeljskih nasadov, temveč vsako leto pred obiranjem tudi ustanovijo količino hmelja, ki sme priti na trg, ker so prepričani, da se le na ta način dá uspešno regulirati cene. Na ta način namreč ponudba nikdar ne prekaša povpraševanja, ker dovolijo postaviti na trg le potrebi domače pivovarske industrije odgovarjajočo količino hmelja. Letos so ta kontingent primerno povečali, upoštevajoč pri tem že, da iz Evrope dosti hmelja ne bo mogoče uvoziti.

Uvoz hmelja v Ameriko je v času od 1. 9. 1939 do konca julija 1940 znašal 30.098 stotov proti 36.298 stotov v isti dobi prejšnjega in 40.964 stotov v isti dobi predpreteklega leta. Pri tem pa se je mnogo hmelja izvozilo po-

tem tudi dalje v južnoameriške države. Zadnji čas se je uvozilo največ hmelja iz Rusije, in sicer samo v juliju 937 stotov, od 1. 1. do 31. 7. 1940 skupno pa 4915 stotov, dočim se je v sezoni 1938/39 izvozilo iz Rusije skupno le 63 stotov, prejšnja leta pa sploh nič. V letošnji sezoni, torej pridelka 1940, pa se je uvozilo iz Rusije še mnogo mnogo več hmelja, deloma zaradi tega, ker je bil ruski hmelj izredno poceni, dočim so se za hmelj drugih evropskih provenienc zahtevale mnogo višje cene, ki Ameriki niso odgovarjale.

Produkcija piva v Mehiki se dviga in je v letu 1937 znašala že 1.262.470 hl proti 994.230 hl v letu 1936, dočim v letu 1933 komaj 229.910 hl in 720.650 hl v letu 1930. Do ukinitve prohibicije v Združenih državah Severne Amerike in zlasti še prvi čas potem je Mehika mnogo piva izvažala tja, ko pa je bila uvedena zaščitna carina, ji to ni bilo več mogoče in je zato produkcija piva v letu 1933 tako nazadovala. Pač pa se je poslej pričel konsum piva doma vedno bolj dvigati in se tudi dandanes še dviga. Potrebne surovine Mehika uvaža ter je do leta 1933 skoraj ves potreben slad uvažala iz Nemčije, Češkoslovaške, Madžarske in Kanade, dandanes pa že 75 % potrebnega ječmena in slada pridelava doma. Hmelja pa Mehika slej ko prej sama ne prideluje in je navezana izključno le na uvoz; tako je v letih 1930 do 1937 uvozila 2370, 1480, 935, 1360, 1830, 2660, 3010 in 2450 stotov hmelja, največ iz Nemčije in Češkoslovaške.

V Argentini so navarili lani 1.410.295 hl piva, uvozili pa le 172 hl. Domača produkcija je znašala lani nekaj več kakor predlani, uvoz pa mnogo manj.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Vnovčevanje letošnjega pridelka gre slej ko prej počasi od rok in ga ni prodanih doslej iz prve roke še niti 15 %. Do prekomorskega izvoza dejansko še vedno ni prišlo, četudi je zadnji čas zopet nekaj več izgleda za to. Po precejšnjem zastoju je bilo zadnji čas zopet nekaj več prometa, vendar so cene nekoliko popustile in se plačuje sedaj 28—32 din za kg.

Vojvodina: V hmeljski kupčiji je bilo zadnjih nekaj tednov popolno zatišje in sploh ni prišlo do nobenih zaključkov več. Je pa zadnji čas zopet nekaj zanimanja in upati je, da bo končno le prišlo tudi do kupčije.

Nemčija: Pri slej ko prej zelo mirni tendenci in pičlem prometu so ostale cene sicer nominalno nespremenjene, vendar se pri redkih dejanskih zaključkih sučejo le okoli najnižje določene cene. Sicer pa ni več dosti zanimanja in povpraševanja ter bo še preostale zaloge iz prve roke prevzela NHPD po izjemnih cenah ter jih za enkrat vskladiščila, ker so pivovarne že popolnoma krite. Računa pa se, da se bo v razne sosednje, nordijske države dalo izvoziti po izjemnih cenah še nekaj hmelja, četudi je tam potreba že v glavnem krita.

Češkomoravska: Položaj na hmeljskem tržišču je ostal v glavnem nespremenjen. Zanimanja ter povpraševanja in seveda tudi prometa je prav malo in so zato tudi cene še nadalje oslabele. Domača pivovarska industrija je precej krita, na izvoz pa za enkrat ni dosti izgleda.

Splošno: Iz ostalih okolišev raznih držav ni nobenih zanesljivih novejših poročil. Sicer pa je ostal položaj v glavnem nespremenjen in je tendenca slej ko prej zelo mirna.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sprejema
vse vrste zavarovanj proti požaru: poslopja, vse premičnine, hmelj, zvonove, steklo, nezgode, vlom, jamstvo, avto-kasko, življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninska zavarovanja »Karitas«.

Zastopniki v vsaki župniji.

Podružnica: Celje, Vodnikova ulica 2

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Pupilarno varen zavod.

Obrestovanje najugodnejše.

Za vloge jamči Dravska banovina
z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogoči z oživitvijo denarnega obtoka delavoljnim našim ljudem zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim premoženjem popolno varnost. Mesto Celje jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še samo jamči zanjo z vsem svojim imetjem in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna, nemudna izplačljivost strogo zajamčena.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

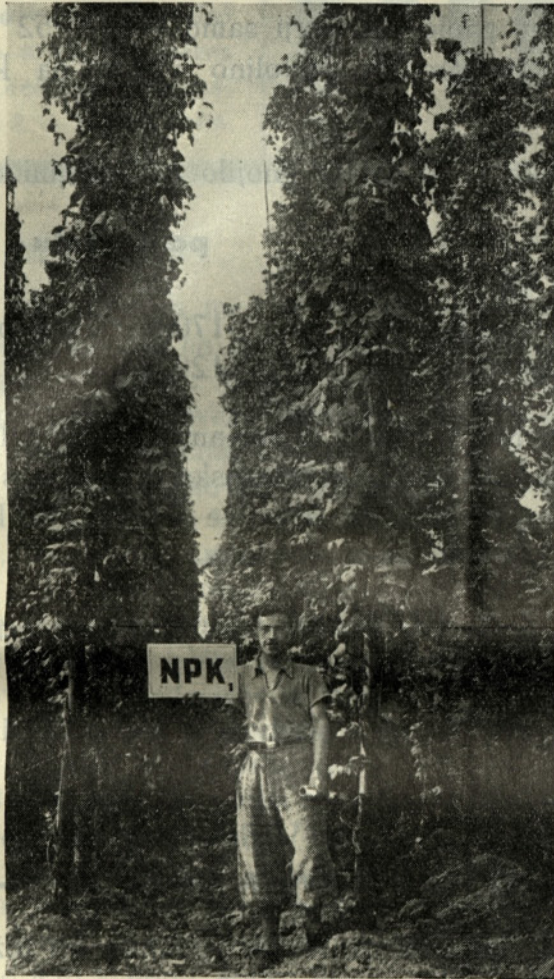
HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

nudi svojim članom po najugodnejših cenah priznane prvovrstne Holderjeve škropilnice vseh vrst, traktorje za oranje in okopavanje, rasna sredstva za zatiranje bolesni in škodljivcev itd.

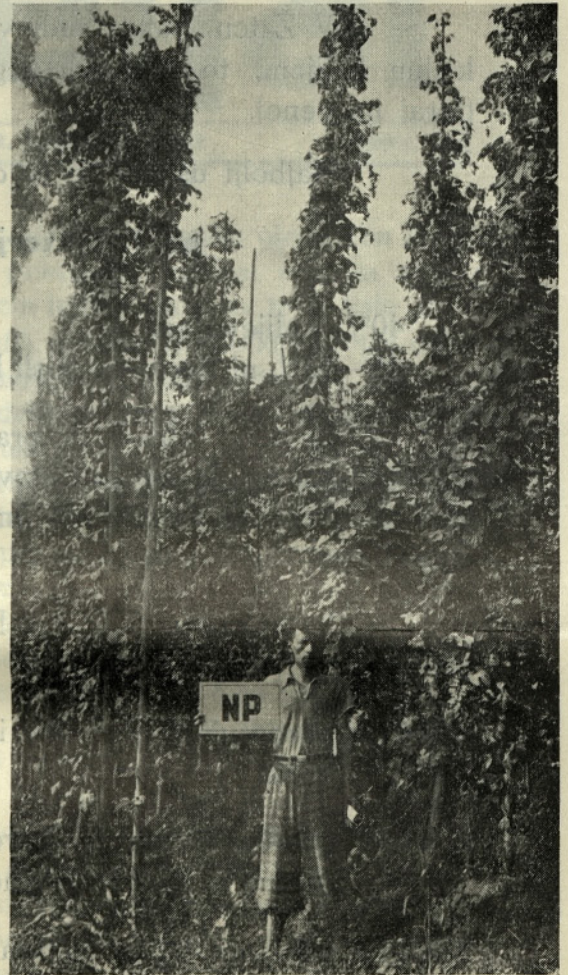
Gnojenje hmelja s kalijem

Gnojilni poskus na hmelju v Gotovljah pri Žalcu

Polnognojeno :

s kalijem
apnenim dušikom in
superfosfatom

**Enostransko gnojeno
brez kalija.**

Pridelek hmelja je bil na polnognojeni parceli za eno četrtno večji
ko na enostransko gnojeni brez kalija.

Potreba kalija v hmeljišču je **zelo velika**. Saj je vendar hmelj, ki potrebuje tako mnogo kalija, da ga imenujemo **pravo kalijevo rastlino**. — Hmelj po 8 — 15 let zasajen na istem mestu, izčrpa prav gotovo v tem času popolnoma vso zalogo kalija v zemlji.

Hmelj je izrazita kalijeve rastlina, ki izmed vseh hranilnih snovi poleg apna potrebuje vprav kalija največ.

Na podlagi točnih poskusov pri nas in ugotovitev najboljših čeških in nemških hmeljarskih strokovnjakov črpa hmeljska rastlina največ kalija iz zemlje v mesecu juniju in juliju. Iz te okolnosti sledi, da mora biti v tem času največ kalija v zemlji. Zadnji čas za gnojenje s kalijem je toraj maj, tisti pa, ki gnoji že poprej, to dobro stori.

Kalijevo hrano damo hmeljski rastlini v obliki

**40⁰/₀ -ne kalijeve soli in
48-52⁰/₀ žvepleno kislega kalija.**

V Žatcu, kakor tudi v Halertau, gnoje hmeljarji samo z 48—52⁰/₀-nim žvepleno kislim kalijem, to pa radi tega, ker izvanredno povoljno vpliva na kakovost hmelja (toraj na ceno).

Najbolji uspehi so se dosegli ako se je hmelju gnojilo z sledečimi količinami kalija :

po 1 hektarju		po 1 oralu
	kg	kg
40 ⁰ / ₀ kalijeve sol	300—350	170—200 ali pa
48—52 ⁰ / ₀ -ni žvepleno kisli kalij	240—280	120—160

Če tu o zdravi in pravilni prehrani hmelja omenjamo samo kalij, se to ne sme smatrati kakor da bi zadostovalo edino in samo enostransko gnojenje s kalijem. — Za zdravo in pravilno prehrano hmelja so potrebne vse hranilne snovi. Dušik damo v obliki **apnenega dušika** in fosforno kislino v obliki **superfosfata**.

Iz knjige univ. prof. Dr. ing. Doerella, Praga: „Vloga kalija v prehrani hmelja“ posnamemo sledeče :

KALIJ pospešuje rast listja in razvoj koreninja, predvsem pa boljši in finejši razvoj kobil.

KALIJ pojača aromo in poveča smolo v lupulinu. V Savinski dolini obdrži hmelj, zadostno s kalijem pognojen, **dolgo lepo in svežo zeleno barvo**.

KALIJ uspešno deluje na vsaki zemlji, neglede na to, če je lahka ali težka.

KALIJ napravi rastlino mnogo bolj odporno proti suši in vsakovrstnim boleznim in škodljivcem.

KALIJ je eno od najboljših zaščitnih sredstev zoper takó nevarno peronosporo na hmelju.

Rumene pege na listih in slabo razvito koreninje so navodno le znaki pomanjkanja kalija.

Kalijeve soli so razmeroma **najcenejše umetno gnojilo** in stane en kg čiste rastlinske hrane kalija (t. j. 2.5 kg 40⁰/₀-ne kalijeve soli ali 2 kg žvepl. kislega kalija) v Celju Din 3.50 — 3.80.

Pri sedanji ceni hmelja bo gotovo prav vsak hmeljar v svojem lastnem interesu lahko zopet enkrat pognojil svoje hmeljišče v zadostni meri s kalijevimi gnojili, to tem bolj ker je cena kalija tako nizka.